

לקוטי תורה • פרשת כי תבוא • מאמר 2

ענין ראש השנה ויום הכפורים

ענין ראש השנה ויום הכיפורים

בראש השנה נוקבא מקבלת את המוחין שלה ישירות מבינה, ולכן היום דורש יראה וביטול לפני המלך; ואילו בעשרת ימי תשובה מתגלה אהבה דווקא מתוך ריחוק, וה"נסירה" מפרידה בין ז"א לנוקבא כדי שיוכלו לעמוד פנים בפנים, ומובילה לאהבה הנעלמת של יום הכיפורים. באמצעות הדיבור בתורה ובתפילה, ישראל "גורמים להוי' לומר" מחדש: "נעשה אדם".

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-savo/2

הנקודה

בראש השנה נוקבא מקבלת את המוחין שלה ישירות מבינה, ולכן היום דורש יראה וביטול לפני המלך; ואילו בעשרת ימי תשובה מתגלה אהבה דווקא מתוך ריחוק, וה"נסירה" מפרידה בין ז"א לנוקבא כדי שיוכלו לעמוד פנים בפנים, ומוכילה לאהבה הנעלמת של יום הכיפורים. כאמצעות הדיבור בתורה ובתפילה, ישראל "גורמים להוי" לומר "מחדש: נעשה אדם".

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

המאמר פותח בבניית האישיה הראשונה מצלעו של אדם ובדברי חז"ל שניתנה לה בינה יתרה. בראש השנה, הוא מסביר, נוקבא מקבלת את המוחין שלה לא באמצעות ז"א, אלא מבינה עצמה: אור גדול שמצטמצם במלכות, מלכותו של "הוי" מלך, גאות לבש". ביום זה הלבנה מתכסה: זהו יום של יראה ורצון בטל, שאין בו מקום לאהבה. בעשרת ימי תשובה מתגלה אהבה דווקא מתוך ריחוק: "מרחוק הוי" נראה לי". ימים אלה אינם ימים טובים, משום שהאור שבהם משמש לתיקון המדות ולהחזרתן לעמידה פנים בפנים – ה"נסירה". לאהבה יש שתי צורות: החסדים המגולים והחסדים המכוסים ביסוד דאימא; יום הכיפורים שייך לחסדים המכוסים. באדם, "ערלה" מכסה על הנקודה הפנימית שבלב, ועשרת הימים מסירים אותה. לאחר מכן המאמר מבאר את "בצלמנו כדמותנו", וחותם בפסוקים של כי תבוא: עבודתנו במשך השנה גורמת לה' לומר שוב "נעשה אדם", וכוחו של דיבור זה הוא מתנה ממנו.

מבנה

1	ראש השנה, עשרת הימים ויום הכיפורים	11
בראש השנה נוקבא מקבלת מוחין מבינה עצמה, והעבודה היא יראה וביטול; בעשרת הימים מתגלה אהבה מתוך ריחוק, והנסירה מחזירה את המדות לעמידה פנים בפנים; יום הכיפורים שייך לחסדים המכוסים שביסוד דאימא.		
2	הכיסוי שעל הלב	21
גם באזור החזה מתרחש זיווג; באדם, נקודת הלב הפנימית מכוסה ב"ערלה", שעשרת ימי תשובה מסירים, כדי שפנימיות הלב תתגלה.		
3	צלם ודמות	4-31
הצלם של ז"א נובע מן החסדים המכוסים והמגולים, ששורשם באבא ואמא; ה"דמות" היא לאה ורחל, הנפש המשכלת והנפש החיונית, שהן אותיות; הן "בכל לבבך" ו"בכל נפשך".		
4	לגרום לה' לומר	6-51
כאמצעות מיינן נוקבין של מעשינו, לימוד התורה והתפילה, נמשכת האמירה "נעשה אדם" מן ההעלם אל הגילוי בראש השנה, וה' מתעטר במלכות; וה' נותן לישראל את הכוח לדיבור זה, היוצר את המוחין של נוקבא.		

מוחין מבינה מוחין מבינה עצמה

בראש השנה נוקבא מקבלת את המוחין שלה ישירות מבינה ולא באמצעות ז"א; המאמר מפרש זאת כבינה היתרה שניתנה לאישה, וכאור גדול שמצטמצם במלכות.

אהבה מתוך ריחוק ריחוק מקום

אהבה שמתגלה משום שהאור אינו מתגלה בגלוי, כפי שנאמר "מרחוק הוי" נראה ליי: זו הבחינה של עשרת ימי תשובה, ולכן הם אינם ימים טובים.

הנסירה נסירה

תיקון המדות בעשרת ימי תשובה, ההופך את עמידתן מאחור באחור לפנים בפנים; למטה, זו תשובתם של ישראל להי' ותשובתו של הי' לישראל: "שובו אלי ואשובה אליכם".

חסדים מכוסים ומגולים חסדים מכוסים ומגולים

שתי מדרגות של אהבה: אהבה שעדיין מכוסה ביסוד דאימא וקשורה לעולם התענוג, השייכת ליום הכיפורים ול"חפץ הלב"; ואהבה שכבר יצאה לגילוי.

ערלת הלב ערלת לבבכם

הכיסוי המונח על נקודת הלב הפנימית כשהיא יורדת ומתלבשת בחיצוניותו של האדם; עשרת ימי תשובה מסירים אותו לפני יום הכיפורים.

מיין נוקבין מיין נוקבין

ההתעוררות מלמטה שמעלים מעשינו, לימוד התורה והתפילה במשך השנה, והיא ממשיכה את האמירה "נעשה אדם" מן ההעלם אל הגילוי בראש השנה.

קטע 1 • 11

ראש השנה, עשרת הימים ויום הכיפורים

1 ענין ראש השנה ויום הכפורים. ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם ויבן ה' אלהים את הצלע¹ וגוי ואמרו רזל מלמד שנתן בינה יתירה² כו'.

עניין ראש השנה ויום הכיפורים. "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם", "ויבן ה' אלקים את הצלע" וגוי. ואמרו רבותינו ז"ל: "מלמד שנתן בינה יתירה" וכו'.

המאמר מבקש לבאר את המשמעות הפנימית של ראש השנה ויום הכיפורים, והוא פותח בפסוקים העוסקים בבריאת האשה הראשונה: ה' הפיל תרדמה על אדם ו"כנה" מן הצלע אישה. הגמרא (נידה מה ע"ב) דורשת את המילה "ויבן" כרמז לכינה: לאישה ניתנה מידה נוספת של כינה.

הענין דבר"ה [דבראש השנה] נעשו מוחין לנוק' [לנוקבא] שלא ע"י ז"א כ"א מבינה עצמה וזהו ענין הצמצום בחי' אור גדול

העניין הוא שבראש השנה נעשים מוחין לנוקבא, לא באמצעות ז"א אלא מבינה עצמה. וזהו ענין הצמצום: בחינה של אור גדול,

במונחים קבליים, נוקבא, התצורה הנשית המקבילה למלכות, מקבלת בדרך כלל את המוחין באמצעות ז"א, התצורה של המדות. בראש השנה, אומר אדמו"ר הזקן, היא מקבלת אותם ישירות מבינה, וזהו ה"בינה היתירה" שניתנה לאישה. הוא מכנה זאת צמצום, מפני שאור גדול כבינה צריך להצטמצם כדי להיכנס למלכות.

כמו הבינה נמשך בבחי' מלכות וכמ"ש ה' מלך גאות לבש³ ולכן החודש מתכסה בו⁴ שהוא בחי' ביטול רצון

כמו בינה, שנמשכת בבחינת מלכות, וכמו שכתוב: "ה' מלך, גאות לבש". ולכן "החודש מתכסה בו", והוא בחינת ביטול הרצון;

הפסוק בתהילים צג, "ה' מלך, גאות לבש", מתאר את המלכות כלבוש. בהערת הרבי, על פי המאמר המקביל בלקוטי תורה, מוסבר שה' התלבש והצטמצם בלבושים ובצמצומים רבים, עד שהיה יכול להיקרא "מלך". ראש השנה הוא החג שבו "החודש מתכסה בו" (גמרא, ראש השנה ח ע"א-ע"ב), והכיסוי הזה מתאים לעבודת היום: ביטול רצונו של האדם לפני המלך.

והיינו ביטול מהות הנפש מפני היראה ולא שייך שם בחי' אהבה אבל בעשרת ימי תשובה נק' מרחוק ה' נראה לי.⁵

כלומר, ביטול מהות הנפש מתוך יראה, ושם אין מקום לבחינת אהבה. אבל בעשרת ימי תשובה נאמר: "מרחוק ה' נראה לי".

ביטול זה הוא התבטלות הנובעת מיראה, שבה עצם מציאותו של האדם נדחקת הצדה; במצב כזה אין מקום לאהבה, שכן אהבה מצריכה אדם שמרגיש את עצמו כאוהב. עשרת ימי תשובה שונים: הם מתוארים בדברי ירמיהו "מרחוק ה' נראה לי", ובהמשך נאמר: "ואהבת עולם אהבתיך".

שנתגלה בחיי אהבה מחמת ריחוק מקום שאין האור שם בהתגלות כ"כ [כל כך] שהרי אינו יו"ט [יום טוב] דבכל יו"ט [יום טוב] הוא התגלות מוחין דא"י [דאבא ואימא]⁶ בנוק' [בנוקבא].

שבחינת האהבה מתגלה מתוך ריחוק מקום, משום שהאור אינו מאיר שם בגילוי רב כל כך. שהרי אין זה יום טוב, ואילו בכל יום טוב יש גילוי של מוחין דאבא ואמא בנוקבא.

בעשרת הימים מתעוררת אהבה דווקא מתוך הריחוק: האור האלוף אינו מתגלה בהם בגלוי, והכיסופים אל הנסתר מעוררים את האהבה. בהערת הרבי הדבר נמשל לבן הנמצא בבית אביו, אך האב מסתיר ממנו את פניו. ימים אלה אינם ימים טובים, שכן ביום טוב מתגלים בנוקבא המוחין של אבא ואמא, התצורות השכליות, כפי שמבואר בפרי עץ חיים.

אלא שהם ע"י ז"א משא"כ בר"ה [בראש השנה]. (ועיין מ"ש בביאור ע"פ והי' [והיה] מדי חדש בחדשו) ולא משום התגלות הארות המוחין עצמם דהא כתיב בכל קראנו אליו⁷ ולא למדותיו⁸ אלא משום התגלות אור א"ס ב"ה.

אלא שהם באמצעות ז"א, שלא כמו בראש השנה. (ועיין במה שכתוב בביאור על הפסוק "והיה מדי חודש בחדשו"). ואין זה מפני גילוי הארות המוחין עצמם, שהרי נאמר: "בכל קראנו אליו" ולא למדותיו, אלא מפני גילוי אור אין סוף ברוך הוא.

ביום טוב המוחין מגיעים לנוקבא באמצעות ז"א, ואילו בראש השנה הם מגיעים אליה ישירות מבינה; הסוגריים מפנים לביאור על הפסוק בישעיהו "מדי חודש בחדשו", להרחבה בעניין. אולם מה שמגדיר יום טוב אינו הארות המוחין כשלעצמן, שכן הספרי, המובא בפרדס רימונים, דורש "בכל קראנו אליו" — אליו ולא למדותיו; אלא אור אין סוף ברוך הוא מתגלה באמצעותו.

ולפי שהארת המוחין הוא יותר מעולה לכן הוא יו"ט [יום טוב] משא"כ הארת המדות שהאור מאיר ע"י ריחוק מקום יורת מהמוחין מחמת שהארה שבו אינו רק לתיקון המדות להחזירם פנים בפנים.

ומכיוון שהארת המוחין נעלית יותר, לכן זהו יום טוב. לא כן הארת המדות, שבה האור מאיר באמצעות ריחוק מקום יותר מאשר במוחין, משום שההארה שבה נועדה רק לתיקון המדות, להחזירם פנים בפנים.

מכיוון שהארת המוחין היא גילוי נעלה יותר, הימים שבהם היא מאירה הם ימים טובים. בעשרת הימים מאירה במקום זאת הארה של המדות, והאור שבה מאיר מתוך ריחוק אף יותר מאשר הארת המוחין, שכן כל משרתה היא לתקן את המדות ולהחזירם פנים בפנים.

וזהו ענין הנסירה^{9,10} (עיין בד"ה כי אברהם לא ידענו¹¹ ובאדם עצמו ג"כ הנפש החיונית חפצה כו' אבל בשכל כו', ועיין מענין זה דאב"א [דאחור באחור] ופב"פ [ופנים בפנים] ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק¹² כו' אחריו כו' ע"ש)

וזהו ענין הנסירה. (עיין במאמר המתחיל "כי אברהם לא ידענו"; וגם באדם עצמו, הנפש החיונית חפצה וכו', אבל בשכל וכו'. ועיין בענין אב"א ופב"פ על הפסוק "זכור את אשר עשה לך עמלק" וכו', "אחריו" וכו'; עיינו שם.)

תיקון זה נקרא נסירה: על פי תורת האר"י, ז"א ונוקבא עומדים תחילה מחוברים אחר באחור, ו"נסירים" זה מזה כדי שיוכלו לפנות פנים בפנים. בפרי עץ חיים נאמר שהדבר מתרחש בעשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים, מדה אחת בכל יום. הסוגריים מפנים לשני מאמרים בתורה אור: האחד על "כי אברהם לא ידענו", המבאר שגם באדם הנפש החיונית חפצה בענייני העולם, בכחינת אחר באחור, ואילו בשכל הרצון פונה אל ה', פנים בפנים; והאחר על "זכור את אשר עשה לך עמלק", העוסק באחור באחור ובפנים בפנים.

וכן למטה בכללות ישראל הוא זמן תשובה קראוהו בהיותו קרוב¹³ וז"ש [וזהו שכתוב] (במלאכי סי' ג') **שובו אלי ואשובה אליכם**¹⁴ היינו פב"פ [פנים בפנים]

וכך גם למטה, בכלל ישראל, זהו זמן של תשובה: "קראו אליו בהיותו קרוב". וזהו [פירוש] הכתוב (במלאכי, פרק ג'): "שובו אלי ואשובה אליכם", כלומר, פנים אל פנים;

כך הדבר גם למטה, בכלל ישראל: עשרת ימי תשובה הם זמן של תשובה, שעליו אומר ישעיהו "קראו אליו בהיותו קרוב", והגמרא (ראש השנה יח ע"א) מיישמת את הפסוק על ימים אלה. דברי מלאכי "שובו אלי ואשובה אליכם" מתארים פנייה פנים אל פנים: ישראל פונים אל ה', וה' פונה אל ישראל.

אבל אינה הארת המוחין ולכן נופל עליו שם יש ודבר בחי' אהבה כו' שיהא יש מי שאוהב כו'.

אבל אין זו הארה של המוחין. לכן חלים עליה הכינויים "יש" ו"דבר" — בחינת אהבה וכו': שיהיה יש מי שאוהב וכו'.

אולם קרבה זו אינה הארה של המוחין; היא מתקיימת בתחום הרגשות. לכן האהבה הזאת נקראת "יש" — דבר מורגש: אהבה פירושה שיש משהו שאוהב, עצמי שמרגיש אותה.

אך הנה יש ב' בחינות אהבה שהם חסדים מגולים וחסדים מכוסים והמכוסים הם למעלה ביסוד אימא
אולם יש שתי בחינות של אהבה, שהן חסדים מגולים וחסדים מכוסים. החסדים המכוסים נמצאים למעלה, ביסוד אימא,

כעת מבחין אדמו"ר הזקן בין שני סוגי אהבה, המקבילים למושגים הקבליים "חסדים מגולים" ו"חסדים מכוסים". החסדים המכוסים עדיין כלולים ביסוד אימא: האהבה עדיין נתונה בתוך ההכנה, בטרם היא מתגלה כרגש מורגש.

ששם הם בהתקשרות בעולם התענוג לפי ששם הוא התגלות עתיק [ועמ"ש מענין חסדים המכוסים והמגולים בביאור ע"פ אלה מסעי¹⁵ ובביאור ע"פ והיה מספר בני ישראל¹⁶].

ששם הם קשורים בעולם התענוג, מפני ששם מתגלה עתיק. [ועיין במה שנתבאר בענין החסדים המכוסים והמגולים בביאור על הפסוק "אלה מסעי", ובביאור על הפסוק "והיה מספר בני ישראל"].

שם, כשהחסדים עדיין בתוך בינה, הם קשורים בעולם התענוג, משום שבינה היא המקום שבו מתגלה עתיק — הממד הפנימי של כתר, הקשור לתענוג. הסוגריים מפנים לשני ביאורים נוספים העוסקים בחסדים המכוסים והמגולים: על הפסוקים "אלה מסעי" ו"והיה מספר בני ישראל".

וזוהו ענין יוה"כ [יום הכפורים] לפני הויה תטהרו¹⁷ שהנוקבא מקבלת ה"ג [חמש גבורות] כו'. וכל העליות דרך אימא עד הדיקנא כו' והוא בחי' רעותא דליבא כו' משא"כ המגולים הוא אחר צאתם בהתגלות כו'.^{18, 19}

וזוהו ענינו של יום הכיפורים, "לפני הויה תטהרו": שהנוקבא מקבלת ה"ג וכו'. וכל העליות הן דרך אימא, עד הדיקנא וכו'; וזוהי בחינת רעותא דליבא וכו'. ואילו החסדים המגולים הם לאחר יציאתם לגילוי וכו'.

יום הכיפורים, היום של "לפני הויה תטהרו", שייך לחסדים המכוסים: ביום זה נוקבא מקבלת את חמש הגבורות, וכל העליות של היום עוברות דרך אימא, עד ה"דיקנא", מקור שלוש עשרה מידות הרחמים. זהו "רעותא דליבא" — רצון הלב, כמיהה הטמונה בעומק הלב. לעומתם, החסדים המגולים הם אהבה לאחר שיצאה אל הגילוי.

קטע 2 • 21

הכיסוי שעל הלב

2 והנה למעלה בחזה יש שם זיווג כו' לפי ששם יש ג"כ בחי' יסוד כו', ועמ"ש בד"ה עיני כל.

והנה למעלה, בחזה, יש זיווג וכו', מפני שגם שם יש בחינה של יסוד וכו'. וראו מה שנכתב במאמר הפותח במילים "עיני כל".

למעלה, בגובה החזה של ז"א, יש גם זיווג, מפני שגם במקום זה יש בחינה של יסוד, הספירה שדרכה נעשה הזיווג. אדמו"ר הזקן מפנה למאמרו על הפסוק "עיני כל אליך ישברו" להרחבה.

והוא ענין נקודת פנימית הלב והתקשרותו לדבקה בו ובהשתלשלות למטה ע"י התלבשותו בחיצוניות חופף עליו בחי' ערלה ערלת לבבכם²⁰

וזוהו ענינה של נקודת הפנימיות של הלב ושל הקשר שלה לה', לדבוק בו. ובהשתלשלות למטה, כשהיא מתלבשת בחיצוניות, חופפת עליה בחינת ערלה: "ערלת לבבכם".

באדם הדבר מקביל לנקודה הפנימית של הלב ולקשר שלה עם ה', לרצונה "לדבוק בו". כשהנקודה יורדת ומתלבשת בממד החיצוני של האדם, כיסוי רובץ עליה, והתורה מכנה אותו "ערלת לבבכם".

לכן עשיית [עשרת ימי תשובה] קודם יוהכ"פ [יום הכפורים] להסיר בחי' ערלה הנ"ל ע"י נחפשה דרכינו²¹ כו' ואז יתגלה פנימיות הלב כו'.

לכן עשרת ימי תשובה באים לפני יום הכיפורים, כדי להסיר את בחינת הערלה שהוזכרה לעיל באמצעות "נחפשה דרכינו" וכו'. ואז תתגלה פנימיות הלב וכו'.

זו הסיבה שעשרת ימי תשובה באים לפני יום הכיפורים: באמצעות חשבון נפש, "נחפשה דרכינו" (איכה ג, מ), הכיסוי מוסר. אז יכולה פנימיות הלב להתגלות, כפי שהיא מתגלה ביום הכיפורים.

קטע 3 • 31-4

צלם ודמות

3 וזהו בצלמנו כדמותנו²² כי צלם ז"א הוא מבחי' החסדים המכוסים והמגולים הנ"ל ומקורם הוא מאו"א

[מאבא ואימא] כו' דצלם כו' בחי' סתים וגליא כו'.

וזהו [פירוש] "בצלמנו כדמותנו": שהרי צלם ז"א הוא מבחינת החסדים המכוסים והמגולים שהוזכרו לעיל, ומקורם באבא ואמא וכו'; שכן הצלם וכו' [הוא] בחינת "סתים וגליא" וכו'.

אדמו"ר הזקן חוזר לפסוק "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". צלם ז"א נובע מהחסדים המכוסים והמגולים שתוארו לעיל, ומקורם באבא ואמא; וגם לצלם עצמו יש צד נסתר וצד גלוי. בהערת הרבי מוצע שאולי במקום "שכן הצלם וכו'" יש לקרוא "שכן הצלם הוא בחינת".

וכן למעלה מעלה עד רום המעלות עד אין קץ כו' ואפילו למעלה מן הפרסא כו' ואפילו בא"ק [כאדם קדמון] כו'.

וכך הוא גם למעלה מעלה, עד רום המעלות, עד אין קץ וכו'; ואפילו למעלה מהפרסא וכו', ואפילו בא"ק וכו'.

אותו צמד של נסתר וגלוי חוזר בכל הדרגות, בלי סוף: אפילו למעלה מהפרסא, המחיצה שבין עולם האצילות לעולמות שמתחתיו, ואפילו בא"ק, התצורה הראשונה והעליונה ביותר.

4 וכדמותנו היא בחי' לאה ורחל. לאה היא נפש השכלית מאחוריים דאימא. ורחל היא נפש החיונית מחיה עולמות כו'

ו"כדמותנו" היא בחינת לאה ורחל. לאה היא הנפש השכלית, שמקורה באחוריים של אמא; ורחל היא הנפש החיונית, המחיה את העולמות וכו'.

"כדמותנו" מתייחס ללאה ולרחל, שתי התצורות הנקביות של ז"א. לאה נקראת "נפש שכלית", ונמשכת מאחוריים של אמא; ורחל היא "נפש חיונית", המחיה את העולמות.

שהם הם בחי' דמות ותמונת אותיות כו' והם מלבישים לז"א. וזהו בכל לבבך בחי' הצלם הנ"ל ובכל נפשך בחינת הנפשות כדמותנו הנ"ל.

שהן עצמן בחינת הדמות והצורה של האותיות וכו', והן מלבישות את ז"א. וזהו [פירוש] "בכל לבבך" — בחינת הצלם הנזכר לעיל; ו"בכל נפשך" — בחינת הנפשות, "כדמותנו" הנזכר לעיל.

שתי ה"נפשות" הללו הן דמות וצורה — האותיות המלבישות את ז"א. בהערות הרבי נוסף שאותיות המחשבה נמצאות בנפש השכלית ואותיות הדיבור בנפש החיונית, ושהאותיות מלבישות הן את השכל והן את המדות. לכן "בכל לבבך" מכון לצלם, שההערות מכנות אותו עצמות ומהות ממש, ו"בכל נפשך" מכון לשתי הנפשות שבבחינת הדמות.

קטע 4 • 51-6

לגרום לה' לומר

5 והוא ענין תורה שבעל פה בחיי דבור כו', וזהו את ה' האמרת היום²³ וגוי. כי בעת בריאת העולם ואדם אין²⁴ כו' כד סליק ברעותי [ברעותיה] כו',

וזהו עניינה של התורה שבעל פה, שהיא בחינת דיבור וכו'. וזהו [פירוש] "את הוי' האמרת היום" וכו'. שכן בעת בריאת העולם, כאשר "ואין אדם" וכו', היה זה "כאשר עלה ברצונו" וכו';

הדיבור, בחינת נוקבא, הוא גם התורה שבעל פה, וזה מסביר את הפסוק "את הוי' האמרת היום". כאשר העולם נברא לראשונה, "לא היה אדם" שיעבוד את ה', ולכן הבריאה באה מרצונו של ה' בלבד, "כאשר עלה ברצונו".

אבל עכשיו ע"י מעשה התחתונים כו' וכפי ערך העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] במעשינו ובעבודתנו בתורה ותפלה של כל השנה רוח אייתי רוח ואמשיך רוח מלמעלה מהעולם

אבל עכשיו, באמצעות מעשיהם של התחתונים וכו', ובהתאם למידת העלאת מ"ן באמצעות מעשינו ועבודתנו בתורה ובתפילה במשך כל השנה, "רוח מביאה רוח וממשיכה רוח" מלמעלה, מן ההעלם

ואולם עכשיו, ההתחדשות בכל שנה תלויה במעשיהם של התחתונים. בהתאם ל"מים נוקבין" — ההתעוררות שמעלים מעשינו, לימוד התורה והתפילה במשך השנה כולה — "רוח מביאה רוח וממשיכה רוח": התעוררות מלמטה ממשיכה מלמעלה התעוררות מקבילה, מתוך ההעלם.

אל הגילוי בדיבור נעשה אדם בצלמנו כדמותנו²⁵ להיות בחיי ר"ה [ראש השנה] מלך על כל האדם וזהו שתמליכוני עליכם.²⁶ כי הנשמות עלו במחשבה עליונה.

אל הגילוי, בדיבור "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", כדי שתהיה בחינת ראש השנה, מלך על כל האדם. וזהו [פירוש] "שתמליכוני עליכם". שכן הנשמות עלו במחשבה העליונה.

המשכה זו מביאה את הדיבור "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" מן ההעלם אל הגילוי, כך שבראש השנה ה' נעשה שוב מלך על האדם; זהו פירוש דברי הגמרא "שתמליכוני עליכם". הדבר מתאפשר מפני שנשמות ישראל "עלו במחשבה העליונה" — הן היו תחילה במחשבתו של ה'.

6 וכמו שמוציאים מחשבתם מכח אל הפועל בדיבור תלמוד תורה ותפלה. כך את ה' האמרת היום²⁷ וגוי.

וכשם שהם מוציאים את מחשבתם מן הכוח אל הפועל בדיבור של לימוד תורה ותפילה, כך "את הוי' האמרת היום" וגוי.

כשם שבני אדם מוציאים את מחשבותיהם מן הכוח אל הפועל בדיבור, כשהם לומדים תורה ומתפללים, כך ישראל בראש השנה "גורמים להוי' לומר": הדיבור שלהם למטה מוציא את האמירה האלוקית מן ההעלם אל הגילוי.

ור"ל [ורוצה לומר] שיאמר מאמר זה נעשה אדם²⁸ וגוי כי בחיי תורה שבע"פ [שבעל פה] ובחיי ר"ה [ראש השנה] הוא ענין א' בחיי דיבור בחיי נוק' [נוקבא] כו' וה' האמירך²⁹ וגוי

כלומר, שהוא יאמר את האמירה הזאת: "נעשה אדם" וגוי. כי בחינת תורה שבעל פה ובחינת ראש השנה הן עניין אחד — בחינת הדיבור, בחינת נוקבא וכו'. "והוי" האמירך" וגוי:

ישראל גורמים לה' לומר מחדש את האמירה "נעשה אדם". תורה שבעל פה וראש השנה הם עניין אחד, משום ששניהם בחינת הדיבור, נוקבא; הפסוק הבא, "והוי" האמירך", מתבאר בהמשך.

כי העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] זו כתיב (תלים קמ"ז) לא עשה כן כו' והנשמות עלו במחשבה מפני

כי על העלאת מ"ן זו נאמר (תהלים קמ"ז): "לא עשה כן" וכו'. והנשמות עלו במחשבה מפני

העלאת "מים נוקביים" זו מיוחדת לישראל, וכפי שנאמר בתהלים קמ"ז על חוקיו ומשפטיו של ה': "לא עשה כן לכל גוי". נשמות ישראל "עלו במחשבה", והמילים הבאות מסבירות מדוע.

כי ה' הוא הנותן להם כח בדיבורם קבעם בפה³⁰ כו' לתהלה לשם ולתפארת³¹ שיעשו מוחין לנוק' [לנוקבא] בחיי חב"ד [חכמה בינה ודעת] וכו' וד"ל [ודי למבין]:³²

כי ה' הוא הנותן להם כוח בדיבורם; "קבעם בפה" וכו'; "לתהילה, לשם ולתפארת", כדי שיעשו מוחין לנוקבא — בחינת חכמה, בינה ודעת וכו'. וד"ל.

כוח הדיבור של ישראל בתורה ובתפילה ניתן להם מאת ה' עצמו, אשר, בלשון ספר יצירה, "קבע אותיות בפה". זהו פירוש "והוי" האמירך". "לתהילה, לשם ולתפארת" הם חכמה, בינה ודעת: באמצעות דיבורם ישראל יוצרים את המוחין של נוקבא.

בעבודה

בעשרת ימי תשובה יש לפשפש בדרכיו — "נחפשה דרכינו" — כדי להסיר את הכיסוי שמעל הנקודה הפנימית שבלב, וכך תתגלה פנימיות הלב ביום הכיפורים. באמצעות לימוד תורה ותפילה במשך השנה, יש להמשיך את המחשבה אל תוך הדיבור: כך מעלים מ"ן נוקבין, הגורמים לה' לומר שוב "נעשה אדם" ולהתעטר במלכות עלינו בראש השנה.

שאלות לשיחה

1. מדוע אומר המאמר שאין מקום לאהבה בביטול של ראש השנה, ואילו בעשרת ימי תשובה האהבה מתגלה?
2. כיצד ריחוק יכול לגלות אהבה יותר מקרבה, כפי שנאמר "מרחוק הוי' נראה ליי"?
3. מה ההבדל בין החסדים המכוסים לחסדים המגולים, ומדוע יום הכיפורים שייך לחסדים המכוסים?
4. מהי "ערלת הלב" שבאדם, וכיצד מסירים אותה בעשרת ימי תשובה?
5. באיזה מובן לימוד התורה והתפילה שלנו "גורמים להוי' לומר" "נעשה אדם" בכל ראש השנה?

מקורות והפניות

הערות

From afar the L-RD appeared unto me.' 'Yea, I have loved' thee with an everlasting love; Therefore with affection have I drawn thee

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

6 התגלות מוחין דאורי

השער העשרים, העוסק במועדים, מסביר שביום טוב המוחין של אבא ואמא נכנסים בו"א כשהם מלובשים בנצח, הוד ויסוד של אימא, ושו"א ונוקבא מקבלים אותם באמצעות אימא. אדמו"ר הזקן מסתמך על כך כדי להסביר את גילוי המוחין בכל יום טוב.

Pri Etz Chaim, Gate of Festival 1:3
א"ג: שער מקרא קודש

אך ב"ט, אשר אין הארה שלו מעצמו וממילא, רק מאמא היא מעצמה ולא מאבא, רק ע"י מעשינו אנו קוראין את אבא, ומכניסין אותו תוך ז"א, ואינו מתלבש הנה"י שלו דאבא בעצמו, רק באים המוחין של אבא ונכנסין תוך המוחין של אמא, ומתחברין במוחין של אמא, וכי בחי' אלו מוחין דאורי"א, כי בחי' יחד, ומתחברין המוחין אלו תוך נה"י דאמא הם עומדין, ואין כ"כ גדול הארת מוחין דאמא כמו בשבת:

Pri Etz Chaim (Public Domain)

7 בכל קראנו אליו

"כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו? " אדמו"ר הזקן מביא פסוק זה כדי להראות שהקריאה היא אל ה' עצמו.

Deuteronomy 4:7 דברים ד':ז

כי מי־גוי גדול אשר־לו אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כֹּה־י אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־קְרָאנוּ אֵלָיו:

For what great nation is there, that hath G-d so nigh unto them, as the L-RD our G-d is whensoever we call upon Him
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

8 בכל קראנו אליו ולא למדותיו

פרס רימונים מצטט את הספרי על "בכל קראנו אליו": אליו ולא למדותיו, ושואל כיצד אפשר להתפלל באמצעות הספירות. אדמו"ר הזקן משתמש באמירה זו כדי להראות שהאהבה של עשרת ימי תשובה נובעת מאור אין סוף עצמו.

Pardes Rimmonim 32:2-3 פרס רימונים

אחר שבפרק הקודם הפלגנו במעלת המכין. ראוי להתבונן כי בענין הכונה בספירות יש קצת גמגום כי איתא בספרי כה' אלדינו בכל קראנו אליו (דברים ד ז) אליו ולא למדותיו. וכן ראוי כי איך אפשר שישאל מעבד המלך ולא מהמלך ואין ראוי להתפלל אלא לבעל האוצרות ולמה נייחס כל תפילתינו אל הספ"י. ובפרט שכל התיבות הם ככנויים אליהם ואם יכוין להם נמצא כל תפילתינו רומזות בספ"י ולא נשאר לו כונה במקור המקורות. שנית כי איך אפשר לכוין במדות והלא כאשר ידמה האדם בדעתו ספ"י מן הספ"י בהכרח יגבילה ויגשימה כי מה ...

Pardes Rimmonim (Public Domain)

9 ענין הנסירה

בין העקרונות שהוא מבאר בעניין נוקבא, עץ חיים מסביר שהנסירה התרחשה כאשר אחורי ז"א, הנקראים "תרדמא", היו עליו, ולאחר מכן הם

פסקה 1

1 ויבן ה' אלהים את הצלע

"ויבן הוי' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאישה". הגמרא דורשת את המילה "ויבן" כרמז לבינה, ואדמו"ר הזקן מיישם זאת על נוקבא המקבלת מוחין מבינה.

Genesis 2:22 בראשית ב':כ"ב

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת־הַצֶּלַע אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיָּבֵאָהּ אֶל־הָאָדָם:
And the rib, which the L-RD G-d had taken from the man, made He a woman, and brought her unto the man

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

2 מלמד שנתן בינה יתירה

מן הפסוק "ויבן הוי' אלקים את הצלע" לומדת הגמרא שהקדוש ברוך הוא נתן לאישה בינה יתרה מן האיש. אדמו"ר הזקן מפרש זאת כנוקבא המקבלת את מוחין שלה ישירות מבינה בראש השנה.

Niddah 45b:11-12 נדה מ"ה ב':י"א-י"ב

אָמַר רַב חֲסֵדָא: מַאי טַעְמָא דְרַבִּי? דְּכָתִיב "וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת־הַצֶּלַע", מִלְמַד שְׁנָתָן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּינָה יְתִירָה בְּאִשָּׁה יוֹתֵר מִבְּאִישׁ. וְאֵיִדָּה, הֵוא מְבַעֵי לָקַח לְכַדְרֵי לְקִישׁ, דְּאָמַר רִישׁ לְקִישׁ מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיא: "וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת־הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיָּבֵאָהּ אֶל־הָאָדָם" — מִלְמַד שְׁקֻלָּעָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחוּץ וְהַבִּיאָהּ אֶצְלָ אָדָם הָרִאשׁוֹן, שְׁכֵן בְּכַרְכִּי הַיָּם קוֹרִין לְקָלְעִיתָא — בְּנִיִּיתָא.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

3 "הוי' מלך, גאות לבש; לבש הוי', עוז התאזר". המלכות מתוארת כלכוש: האור הגדול של בינה מצטמצם לתוך מלכות.

Psalms 93:1 תהילים צ"ג:א

ה' מֶלֶךְ גָּאוֹת לָבַשׁ לְבַשׁ ה' עֹז הִתְאָזַר אֶת־תְּכֵן תָּבַל בְּלִיתֻמוֹט:
The L-RD reigneth; He is clothed in majesty; The L-RD is clothed, He hath girded Himself with strength; Yea, the world is established, that it cannot be moved

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 החודש מתכסה בו

הגמרא דורשת את הפסוק "תקעו בשופר בראש חודש, בכסה ליום חגנו": איזה חג חל בראש חודש, כשהירה מכוסה? ראש השנה. אדמו"ר הזקן קושר את ההסתר הזה לכיסול של היום.

Rosh Hashanah 8a:17-8b:1 ראש השנה ח' א':י"ז-ח' ב':א'

מִמַּאי דְּתִשְׁרִי הוּא? דְּכָתִיב: "תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּפֶּסַח לְיוֹם חֲנֻכָּהּ, אֵיזֶהוּ חֹג שֶׁחֹדֶשׁ מִתְכַּסֶּה בוֹ — הַיּוֹם אוֹמֵר זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְכָתִיב: "כִּי חָק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לְאֵלֹהֵי יַעֲקֹב".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

5 מרחוק ה' נראה לי

"מרחוק הוי' נראה לי; ואהבת עולם אהבתיך, על כן משכתיך חסד". אדמו"ר הזקן מפרש זאת על עשרת ימי תשובה, שבהם האהבה מתגלה מתוך ריחוק.

Jeremiah 31:3 ירמיהו ל"א:ג

מִרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי וְאֶהְבֶּתָּ עוֹלָם אֶהְבֶּתִּיךָ עַל־כֵּן מִשְׁכַּתִּיךָ חֶסֶד:

עמדו פנים בפנים. אדמו"ר הוקן מזהה את תיקון המדות בעשרת ימי תשובה עם נסירה זו.

Sefer Etz Chaim 34:2 עץ חיים ל"ד:

10 ענין הנסירה

מכיוון שז"א ונוקבא יצאו בעת הבריאה אחר באחור, בכל חודש תשרי יש צורך בנסירה: היא נעשית בעשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים, מדה אחת בכל יום, וביום הכיפורים היא מגיעה למדרגה הפנימית, כדי להחזירם לעמוד פנים בפנים. אדמו"ר הוקן מכנה את תיקון המדות בעשרת ימי תשובה "ענין הנסירה".

Pri Etz Chaim, Gate of Rosh Hashana 1:6 פרי עץ חיים, שער ראש השנה א"ו:

והנה בתשרי נברא העולם, וחזר הדבר לקדמותו, לכן צריך הנסירה, וענין הנסירה הוא, ליתן לה כל הדינין, וישאר הוא כולו רחמים, וצריך למתק דיניה בכמה מיתוקים כאשר נבאר למטה. והנה הנסירה נעשית באלו עשרה ימים, בכל יום ננסר מדה אחת, וידוע כי רישא דנוקבא הוא באחור שלו נגד החזה, ומשם ולמעלה היא מקום לאה, כנודע שעמה הוא הווגו נעשית בכל אלו הימים, כי רחל עדיין לא נשלמת נסירה עד יח"כ, ואפ"ה אינה ראוי לוווג עד ש"ע:

Pri Etz Chaim (Public Domain)

11 כי אברהם לא ידענו

"כי אתה אבינו, כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו; אתה הוי' אבינו". פסוק זה פותח את המאמר שאליו מתייחסת ההערה שבסוגריים.

Isaiah 63:16 ישעיהו ס"ג:ט"ז

כִּי־אַתָּה אֲבִינוּ כִּי אֲבִרְהָם לֹא יָדָעֵנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יָכִירֵנוּ אַתָּה ה' אֲבִינוּ גִּלְגָּלוּ מַעֲוֹלִם שְׁמֶךָ:

For Thou art our Father; for Abraham knoweth us not, and Israel doth not acknowledge us; Thou, O L-RD, art our Father, Our Redeemer from everlasting is Thy name

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

12 זכור את אשר עשה לך עמלק

"זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים"; הפסוק הבא אומר שהוא הכה "כל הנחשלים אחריי". ההערה שבסוגריים מפנה למאמר על פסוק זה בענין אחור באחור ופנים בפנים.

Deuteronomy 25:17 דברים כ"ה:י"ז

זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם:

Remember what Amalek did unto thee by the way as ye came forth out of Egypt

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

13 קראוהו בהיותו קרוב

"דרשו הוי' בהימצאו, קראוהו בהיותו קרוב". התלמוד (ראש השנה יח ע"א) מיישם את הפסוק על עשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים.

Isaiah 55:6 ישעיהו נ"ה:ו'

דְּרֹשׁוּ ה' בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בְּהִיּוּתוֹ קְרֹב:

Seek ye the L-RD while He may be found, Call ye upon Him ;while He is near

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

14 שובו אלי ואשובה אליכם

"שובו אלי ואשובה אליכם אמר הוי' צבאות". אדמו"ר הוקן מפרש את

השיבה ההדדית כקשר של פנים בפנים.

Malachi 3:7 מלאכי ג':ז'

לְמִימֵי אֲבֹתֵיכֶם סָרְתֶּם מִחֻקִּי וְלֹא שָׁמַרְתֶּם שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה אֲלֵיכֶם אָמַר ה' צְבָאוֹת וְאַמְרָתֶם בְּמֶה נָשׁוּב:

From the days of your fathers ye have turned aside from Mine ordinances, and have not kept them. Return unto Me, and I will return unto you, Saith the L-RD of hosts. But ye 'say: 'Wherein shall we return

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

15 אלה מסעי

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים". הטקסט מפנה להסבר על פסוק זה, העוסק בחסדים המכוסים ובחסדים המגולים.

Numbers 33:1 במדבר ל"ג:א'

אַלֶּה מַסְעֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצִבְאוֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

These are the stages of the children of Israel, by which they went forth out of the land of Egypt by their hosts under the hand of Moses and Aaron

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

16 והיה מספר בני ישראל

"והיה מספר בני ישראל כחול הים". הטקסט מפנה להסבר על פסוק זה בענין החסדים המכוסים והחסדים המגולים.

Hosea 2:1 הושע ב':א'

וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִמָּד וְלֹא יִסָּפֵר וְהָיָה בְּמִקוֹם אֲשֶׁר־יֹאמַר לָהֶם לֹא־עָמִי אַתֶּם יֹאמְרוּ לָהֶם בְּנֵי אֱלֹהִים:

Yet the number of the children of Israel shall be as the sand of the sea, which cannot be measured nor numbered; and it shall come to pass that, instead of that which was said unto them: 'Ye are not My people', it shall be said unto them: 'Ye are the children of the living G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

17 לפני הוי' תטהרו

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם; מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו". אדמו"ר הוקן קושר בין תהרה של יום הכיפורים לבין החסדים המכוסים שביסוד דאימא.

Leviticus 16:30 ויקרא ט"ז:ל'

כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכָּפֵר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ:

For on this day shall atonement be made for you, to cleanse you; from all your sins shall ye be clean before the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

"והוי' אלקים הפיל תרדמה על האדם, והוא ישן; ולקח אחת מצלעותיו". המאמר פותח בבריאת האשה, כדימוי למה שמתרחש למעלה בראש השנה.

Genesis 2:21 בראשית ב':כ"א

וַיִּפֹּל ה' אֱלֹקִים תְּרִדְמָה עַל־הָאָדָם וַיִּשָּׁן וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעָתָיו וַיִּסְגֶּר בָּשָׂר תַּחְתָּנָה:

And the L-RD G-d caused a deep sleep to fall upon the man, and he slept; and He took one of his ribs, and closed up the place with flesh instead thereof

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Deuteronomy 26:17 דברים כ"ו:י"ז

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Genesis 2:5 בראשית ב'ה'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Genesis 1:26 בראשית א':כ"ו

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Rosh Hashanah 16a:15 ראש השנה ט"ז א:ט"ו

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Isaiah 66:23 ישעיהו ס"ו:כ"ג

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Deuteronomy 10:16 דברים י"ז ט"ז

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Lamentations 3:40 אִיכָה גִ'מ'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Genesis 1:26 בראשית א' כ"ו

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

27 את ה' האמרת היום

"גרמת להוי' לומר היום שהוא יהיה לך לאלקים". ישראל מכניסים את מחשבתם בדיבור, ובכך גורמים לה' לומר שוב: "נעשה אדם".

Deuteronomy 26:17 דברים כ"ו:י"ז

את־ה' האמרת היום להיות לך לאלקים וללכת בדרךיו ולשמר חקיו ומצותיו ומשפטי וְשִׁמְעָה בְּקוֹלוֹ:

Thou hast avouched the L-RD this day to be thy G-d, and that thou wouldest walk in His ways, and keep His statutes, and His commandments, and His ordinances, and hearken unto His voice.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

28 נעשה אדם

"נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". זהו המאמר שישאל "גורמים" לה' לומר בראש השנה.

Genesis 1:26 בראשית א':כ"ו

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדֹמוֹתֵנוּ וְיִרְדּוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ:

And G-d said: 'Let us make man in our image, after our likeness; and let them have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all the earth, and over every creeping thing that creepeth upon the earth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

29 וה' האמירך

"והוי' גרם לך לומר היום שתהיה לו לעם סגולה". יש לקרוא זאת כאן כהענקת כוח הדיבור עצמו לישראל מאת ה'.

Deuteronomy 26:18 דברים כ"ו:י"ח

וה' האמירך היום להיות לו לעם סגלה כְּאֲשֶׁר דִּבֶּרְךָ וְלִשְׁמֹר כָּל־מִצְוֹתָיו:

And the L-RD hath avouched thee this day to be His own treasure, as He hath promised thee, and that thou shouldest keep all His commandments

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

30 קבעם בפה

"עשרים ושתיים אותיות יסוד: חקוקות בקול, חצובות בהבל, משוכצות בפה בחמישה מקומות". הערת הרבי מצטטת זאת על המילים "שם אותן בפה": ה' הוא מקורן של אותיות הדיבור האנושי.

Sefer Yetzirah 2:3 ספר יצירה ב':ג

עשרים ושתיים אותיות יסוד חקוקות בקול חצובות בהבל משוכצות בפה בחמישה מקומות אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסר"ץ [בדפוס מנטובה נוסף במשנה זו: קשורות בלשון כשהלבת בגחלת, אחה"ע משמשת בסוף הלשון ובבית הבליעה, בומ"ף בין השפתים ובראש הלשון, גיכ"ק על שלישייתה של לשון נכרתת, דטלנ"ת בראש הלשון משמשת עם הקול, וסצר"ש בין השינים ולשון שכובה ושטוה. וע"ז קאי פי' הרמ"ב:];

Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain)

31 לתהלה לשם ולתפארת

"... לתהילה, לשם ולתפארת, ולהיותך עם קדוש להוי' אלקיך". אדמו"ר הזקן מפרש את שלושת המונחים כחכמה, בינה ודעת — המוחין שדיבורם של ישראל מעצב עבור נוקבא.

Deuteronomy 26:19 דברים כ"ו:י"ט

ולתתך על כל־הגוים אֲשֶׁר עָשָׂה לְתִהְיֶה וְלִשְׁמֹךְ וְלִתְפָּאֲרֶת וְלִהְיֶתָּה עִם־קֹדֶשׁ לֵה' אֱלֹקֶיךָ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר:

and to make thee high above all nations that He hath made, in praise, and in name, and in glory; and that thou mayest be a holy people unto the L-RD thy G-d, as He hath spoken

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

32 "לא עשה כן לכל גוי, ומשפטים כל ידעום, הללויו". אדמו"ר הזקן מיישם זאת על העלאת "מים נוקבין" בידי ישראל.

Psalms 147:20 תהילים קמ"ז:כ

לֹא־עָשָׂה כֵּן לְכָל־גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בְּלִי־דַעוּם הִלְלוּ־קָה:

He hath not dealt so with any nation; And as for His ordinances, they have not known them. Hallelujah

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר, התרגום לעברית של ימינו, הביאורים שלנו וההערות.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

הביאורים שלנו, עם הסקירה, השאלות והעמוד לילדים: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) דרך מקורות מצוטטים, דרך (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Pri Etz Chaim (Public Domain); Pardes Rimonim (Public Domain); Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain).

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha](https://likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מזים חנינמי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-savo/2/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק